

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/44/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120207617
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120207617.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. D. D., narodenú XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa rodičov: matky D. Ď., narodenej XX.XX.XXXX, bytom X. XX, a otca H.Y. D., narodeného XX.XX.XXXX, bytom W., S. X, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 28P/173/2020-35 zo dňa 16.11.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. a III..
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom domáhal zníženia výživného na mal. D. zo sumy 130,- Eur mesačne na sumu 80,- Eur mesačne, počnúc dňom 01.04.2020.
2. Matka s návrhom otca nesúhlasila, protinávrhom sa domáhala zvýšenia výživného na mal. D. zo sumy 130,- Eur na sumu 240,- Eur mesačne, počnúc dňom od 01.09.2020. Konanie o návrhu matky sa viedlo na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/162/2020.
3. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) uznesením zo dňa 16.11.2020 spojil konania o návrhoch rodičov na spoločné konanie, ktoré sa ďalej vedie pod sp.zn. 28P/173/2020.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

4. Súd napadnutým rozsudkom zamietol návrhy rodičov. Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.
5. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 62 ods. 1 až 6, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o rodine“).
6. S poukazom na ust. § 78 zákona o rodine skúmal súd, či v predmetnom prípade nastala zmena pomerov na strane účastníkov konania, a či táto prípadná zmena smie mať za následok zmenu výšky vyživovacej povinnosti otca voči mal. D..

7. V porovnaní so stavom posledného súdneho rozhodovania, súd zistil, že otec naďalej pracuje v tom istom zariadení, reštaurácii O. na Š. F.. Za obdobie, ktoré je predmetom tohto konania, len necelé 3 mesiace bol nezamestnaný z dôvodu koronakrízy. Následne sa zamestnal, toho času je však práce neschopný. Tvrdí, že jeho príjmom je len minimálna mzda a žiadne iné benefity ako čašník nemá. Súdu sa to javilo ako vysoko nepravdepodobné, pretože v regióne Tatry boli začiatkom júla voľné miesta na tú istú pozíciu, avšak o 1/3 vyššou mzdou. Je z toho dôvodu nepochopiteľné, že otec napriek tomu, že má tri vyživovacie povinnosti, preferuje zamestnanie, z ktorého nemá žiadne benefity a nehľadá si iné možnosti, kde by mohol zarábať viac. Súd zohľadnil aj potencialitu príjmu otca v regióne, ale v lepšej pozícii tak, ako boli dokladované z internetu voľné pozície čašníka. Treba pritom zdôrazniť, že príjem otca je aj tak vyšší ako deklaroval v predchádzajúcom konaní pred dvoma rokmi, vo výške okolo 400,- Eur. Aj teraz je síce jeho príjem na úrovni minimálnej mzdy, avšak tá je vyššia ako bola pred dvoma rokmi. Zároveň súd zvýraznil, že aj v rodine otca sa situácia zmenila. V čase posledného rozhodnutia bola jeho partnerka na materskej dovolenke, teraz pracuje ako učiteľka za príjem minimálne 800,- Eur.

8. Zmena pomerov nastala aj na strane matky, ktorá bola pri predchádzajúcom rozhodnutí na materskej dovolenke, teraz už pracuje ako administratívna pracovníčka s preukázaným príjmom 950,- Eur. Príjem jej manžela ostal nezmenený.

9. Pomery sa zmenili aj na strane maloletej, ktorá nastúpila na gymnázium, s čím sú spojené výdavky, ktoré matka súdu aj preukázala.

10. V súhrne súd uzavrel, že zmena pomerov na strane účastníkov konania sa vzájomne vyrovnala a nie je teda priestor v súčasnej dobe meniť vyživovaciu povinnosť, ktorá bola navyše určená pred pár mesiacmi. Z tohto dôvodu súd návrh otca na zníženie výživného aj návrh matky na zvýšenie výživného zamietol.

11. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Obsah odvolania otca

12. Proti výroku I. rozsudku podal odvolanie otec. Uvádza, že od 01.04.2020 sa stal nezamestnaným, v porovnaní s pôvodným rozhodovaním došlo k poklesu jeho príjmov. Minimálne za obdobie do 30.06.2020 boli splnené podmienky na zníženie výživného na sumu 80,- Eur mesačne. Do uvedenej situácie sa otec nedostal vlastnou vinou, ale v dôsledku stavu vyvolaného pandémie. Je to zároveň dôvod hodný osobitného zreteľa pre priznanie výživného späť pred podaním návrhu. Od 02.10.2020 je otec opäť práceschopný, jeho celkový príjem činil však len 330,90 Eur. Zdravotný stav ho súčasne limituje pri výkone pracovnej činnosti. Vzhľadom na uvedené, navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, alebo zmeniť a návrhu na zníženie výživného vyhovieť.

13. Podľa vyjadrenia matky, nepriaznivý zdravotný stav otca, tiež stav vyvolaný pandémiou, nie sú trvalého charakteru, a teda ani dôvodom pre zníženie výživného. Otec naďalej pracuje ako čašník, čo je dôkazom toho, že jeho zdravotný stav mu nespôsobuje až také obmedzenia, ako tvrdí. Zároveň, existuje mnoho iných profesií, ktoré by otec mohol vykonávať bez negatívneho vplyvu na jeho pohybový aparát a pri lepšom ohodnotení. Každopádne, otec nie je nútený vykonávať prácu za minimálnu mzdu. Matka preto jeho odvolanie považovala za neopodstatnené.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127

a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

15. Preskúmavajúc obsah súdneho spisu, podaním návrhu na začatie konania reflektoval otec svoju súčasnú zárobkovú situáciu, nepriaznivo ovplyvnenú pandémiou koronavírusu. Otec pracuje ako čašník, pritom objektívne možno konštatovať, že gastrosektor patrí k najpostihnutejším, a to pre viaceré obmedzenia spôsobilé znížiť zisk reštaurácií. Počas minulého obdobia pracoval otec za minimálnu mzdu, prechodné časové obdobie bol aj práceneschopný. Napriek všetkým týmto okolnostiam, súd prvej inštancie návrh na zníženie výživného zamietol. Odvolací súd sa s napadnutým rozsudkom stotožnil, pričom svoje rozhodnutie argumentuje nasledovne.

16. Podľa § 62 ods. 2, 4 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

17. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

19. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

20. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

21. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

22. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

23. Vyživovacia povinnosť voči mal. Laure bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 27P/67/2018-152 zo dňa 12.03.2019. Ak by v zmysle podaného návrhu otca malo dôjsť k zníženiu

výživného, vo všeobecnosti sa považuje za potrebné preukázať zmenu pomerov na strane účastníkov konania, ktorá dôvodí odklon od predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

24. V okolnostiach prejednávaneho prípadu je zrejmé, že príjmová situácia otca sa od posledného obdobia podstatne nezmenila. Okrem invalidného dôchodku poberal minimálnu mzdu, napokon zhodne ako v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti správne konštatoval, že minimálna mzda sa medzičasom navýšila, čo znamená vyšší čistý príjem otca, zároveň to kontraindikuje vyhovenie návrhu.

25. Otec argumentuje aj svojou prechodnou práceneschopnosťou, ktorá mala za následok pokles jeho príjmov. Uvedené odvolací súd nespochybňuje, no nepovažuje to za okolnosť dôvodnú pre zníženie výživného. Nejednalo sa totižto o trvalú zmenu v pomeroch otca, ktorá by napĺňala dikciu ust. § 121 CMP, resp. § 78 ods. 1 Zákona o rodine.

26. Objektívnou skutočnosťou však je spoločenská situácia, nepriaznivo ovplyvnená pandémiou koronavírusu. Osobitne v prípade otca hrá svoju rolu, pretože pracuje ako čašník, pritom reštaurácie sú sektorom, ekonomicky najviac postihnutým obmedzeniami proti šíreniu vírusu. Napriek všetkým týmto okolnostiam, v konaní pred súdom prvej inštancie nebol zistený pokles príjmov otca oproti obdobiu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia. Ide o dôsledok skutočnosti, že otec dlhodobo pracuje za minimálnu mzdu. Zníženie príjmu v takomto prípade prichádza do úvahy len pri strate zamestnania, resp. zamestnaní na čiastočný úväzok.

27. Naproti vyššie uvedenému, matka prezentovala súdu voľné pracovné ponuky v regióne otca, na základe ktorých by mohol dosahovať podstatne vyšší príjem oproti jeho súčasnej situácii, a to aj na pozícii čašník. Otec napriek tomu zotrúva u svojho doterajšieho zamestnávateľa, čo vyvoláva otázku riadneho využitia jeho možností a schopností. V zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výživnom neprihliada len na skutočné príjmy povinného rodiča, ale do úvahy berie aj tie, ktoré by tento rodič mohol vzhľadom na svoje subjektívne možnosti a schopnosti dosahovať na trhu práce. Predložené voľne pracovné pozície nasvedčujú lepšiemu finančnému ohodnoteniu otca, pritom ich výkonu by zodpovedal aj zdravotný stav otca. Výkon práce čašníka je podľa názoru odvolacieho súdu fyzicky náročný, osobitne zaťažuje pohybový aparát, ktorým otec trpí najviac. Evidentne to však otec aj za tohto stavu zvládol, aj keď mal pracovať len 5-6 hodín denne. Dostatočnú argumentáciu, prečo nehľadal iné zamestnanie, lepšie finančne ohodnotené, možno aj pri menšej fyzickej záťaži, otec súdu nepredostrel.

28. Odkláňajúc sa od príjmových pomerov otca, pre rozhodnutie súdu má svoju relevanciu aj jeho celková životná úroveň. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na zmenené príjmové pomery jeho partnerky. V čase posledného rozhodnutia bola na rodičovskej dovolenke, kým toho času opätovne aktívne pracuje ako učiteľka. Podľa zistených skutočností sa jej príjem navýšil o 500,- Eur, čím sa podstatne zlepšila príjmová situácia domácnosti otca, bez toho však, aby sa v zodpovedajúcej výške preukázateľne zvýšili ich výdavky. V nadväznosti na vyššie uvedené, väčšia finančná disponibilita domácnosti otca zvyšuje životnú úroveň jej jednotlivých členov, teda aj otca samotného.

29. Na životnej úrovni otca má právo podieľať sa aj mal. Laura, ktorej odôvodnené potreby objektívne postupom času narastajú. Prirodzene sa vyvíja, kladie zvýšené požiadavky na stravné, ošatenie, obuv, hygienické potreby, či spoločenské vyžitie. Na jej strane už samotný objektívny nárast životných nákladov predstavuje zmenu pomerov v súlade s ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine, ktorá tiež činí návrh otca nedôvodným. Zároveň, doposiaľ určenú sumu výživného nemožno považovať za neprimerane vysokú. Pri prepočte činí 4 eurá denne, čo predpokladane smie maloletá spotrebovať len stravné. Okrem toho, matka vyčíslila pravidelné výdavky na maloletú v celkovej sume 328,77 Eur, pritom pri žiadnej z položiek nezhliadol odvolací súd disproporcionalitu.

30. K zamietnutiu návrhu otca na zníženie výživného možno teda zhrnúť, že od času posledného súdneho rozhodovania nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by dostatočne dôvodila tento postup. Príjmové pomery sú v podstate rovnaké, ak nie vyššie, v dôsledku pravidelného zvyšovania minimálnej mzdy, ktorú otec dlhodobo dosahuje v spojení s pobieraním invalidného dôchodku. Nielen príjmové pomery odzrkadľujú životnú úroveň otca. Svoju relevanciu má v zmysle ust. § 62 ods. 2 zákona o rodine

aj jeho životná úroveň, ktoré tiež zaznamenala nárast v dôsledku podstatného navýšenia príjmu jeho partnerky.

31. Za súčasného zohľadnenia nárastu odôvodnených potrieb mal. Laury, odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku I. ako vecne správny.

32. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nevzhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).